

Paikan tuntu – paikan identiteetti

Maaseudun Sivistysliiton ympäristösivistyksen teema vuosina 2014–2016

Maaseudun Sivistysliiton ympäristösivistyksen hankkeissa elinympäristöä ja suhdetta luontoon tutkitaan yhteisö- ja ympäristötaiteen, näyttelyiden, ympäristökasvatuksen ja keskustelujen avulla. Vuosien 2014–2016 ajan teemana on Paikan tuntu – paikan identiteetti. Teema käsittelee paikallisidentiteettien kehittymistä, toiminnan seurauksia elinympäristölle sekä lähiympäristön, välitilojen ja joutomaiden uudelleen löytämistä.

Millainen on hyvä ja arvokas elinympäristö? 🕒 Kuinka käytämme vastuullisesti ympäristöä? 🕒 Millaisia maisemakokonaisuuksia ja -arvoja on lähiympäristössämme? 🕒 Miten hengettömään välitilaan tai joutomaahan luodaan kokemuksellinen paikka? 🕒 Miten omat ympäristötekomme muuttavat meitä ja elinpiiriämme? 🕒 Paikallinen identiteetti – mistä ja miten se syntyy? 🕒 Muun muassa näitä kysymyksiä pohditaan ympäristösivistyksen hengessä, kun vuosina 2014–2016 adoptoidaan paikkoja ja luotsataan uusiin ympäristöihin.

Paikan adoptointi on tapa aktivoida kokemaan lähellämme olevia tiloja ja ympäristöjä. Hukkatilat, epäpaikat ja joutomaat herätetään henkiin ja niihin luodaan uudenlaisia muistijälkiä. Kesällä 2014 paikkoja adoptoidaan yhteisö- ja ympäristötaiteen keinoin kolmella paikkakunnalla.

- Helsinkiin toteutetaan **Syötävä puisto** Isoisän torpan pihapiiriin Mustikkamaalle. Vanhat **Korkeasaaren karhulinnat** valjastetaan taiteen näyttämöiksi.
- Raumalla toteutetaan Sepän Talon puutarhaan elävistä kasveista ja kierrätysmateriaaleista kokemuksellinen paikka, **Tunne + Tila** -teos.
- Pyhäjoelle perustetaan yhdessä asukkaiden kanssa istutuksista, yhteisestä työskentelystä ja tapahtumista koostuva **Aistipuisto**.

Metsä ja kulttuuriympäristö kohtaavat itäsuomalaisessa maisemassa **Karhu mielessä – Bear in Mind -festivaalin** myötä. Ilomantsin kirkonkylä muuttuu elokuisen tapahtuman aikana metsän kuninkaan valtakunnaksi. Puu taipuu osajien käsissä karhun hahmoon kansainvälisessä veistokisassa, jonka tulokset jäävät komistamaan kylänraittia.

Ympäristöluotsit ovat ympäristöstä eri tavoin kiinnostuneita ihmisiä, jotka ovat valmiita ottamaan muitakin mukaansa löytöretkille kotiseudun lähiluontoon ja uusiin ympäristöihin. He rohkaisevat tarkkailemaan elinpiiriä aistit herkkinä ja tarvittaessa ryhmänsä kanssa jopa toimeen tarttuen. Luotsitoimintaa on käynnistetty Jyväskylässä ja Kuopiossa; seuraava aalto vie mm. Varkauteen, Joensuuhun, Lieksaan, Ouluun, Raumalle ja Kokkolaan.

Ympäristösivistyksen teeman toteutukseen osallistuu laaja kirjo ihmisiä. Toiminnan tueksi on valmistumassa lasten ja nuorten ympäristösivistystä edistävä **kulttuuriympäristökasvatuksen aineisto**, jonka toteuttamisesta vastaa Kulttuuriperintökasvatuksen seura.

Vuonna 2015 avautuu **ympäristötaiteen rannikkoreitti**, joka koostuu yhteisöllisistä ympäristötaiteen teoista, ympäristöluotsien toiminnasta sekä museoiden kanssa tehtävästä näyttely-yhteistyöstä.

Ympäristösivistys – viiden e:n polku

Ympäristösivistys on ajattelutapa, arvo ja asenne. Se syntyy henkilökohtaisesta suhteesta luontoon ja ympäristöön. Oman havainnon ja arvioinnin kehittäminen lähiympäristössä ja globaaleissa ympäristökysymyksissä kasvattaa ympäristösivistystämme. Ympäristösivistynyt ihminen hakeutuu luonnon suomiin elämyksiin, mutta myös sisäistää jokamiehen ja -naisen vastuun luontoa ja ympäristöä käyttäessämme. Ympäristösivistys on kunnioitusta ja arvostusta luontoa ja kulttuuriympäristöämme kohtaan.

Maaseudun Sivistysliiton ympäristösivistyksellinen toiminta noudattaa **viiden e:n periaatetta**: eettinen, esteettinen, ekologinen, emotionaalinen ja ekonominen suhde luontoon ja luonnon käyttöön on kaiken perusta. Yhdistämällä nämä kaikki samaan tuotteeseen tai tapahtumaan voidaan toteuttaa monipuolisesti kestävää toimintaa.

Ympäristösivistyksen kulttuurihankkeissa elinympäristöä ja luontoa tutkitaan yhteisö- ja ympäristötaiteen, yhdessä toimimisen, näyttelyiden, ympäristökasvatuksen ja keskustelujen avulla. Vuosina 2014–2016 teemana on *Paikan tuntu – paikan identiteetti*. Erilaisin toimintamuodoin käsitellään paikallisidentiteettien kehittymistä, toiminnan seurauksia elinympäristölle sekä lähiympäristön, välitilojen ja joutomaiden uudelleen löytämistä.

Ympäristösivistyksen asialla on laaja verkosto taiteilijoita, muotoilijoita, tutkijoita, kouluja, harrastusryhmiä, ikäihmisiä, kyläläisiä, talkooväkeä, yrittäjiä, järjestöjä ja kuntia eri puolilla Suomea, niin maalla kuin kaupungeissa. Kesän 2014 tapahtumissa kumppanuusverkostoon kuuluvat mm. Korkeasaari, Ilomantsin kunta, RaumArs ja Kulttuuriperintökasvatuksen seura.

Paikan tuntu -hanketta tukevat mm. Koneen säätiö ja Kordelinin säätiö. Karhu Mielessä -festivaaliin kohdistuu Leader-rahoitusta.

LISÄTIETOJA:

Helka Ketonen, kulttuurijohtaja, MSL, helka.ketonen@mssl.fi, puh. 040 3577 662

Raija Kallioinen, kulttuurituottaja, MSL, raija.kallioinen@mssl.fi, puh. 040 5636 876

www.ymparistosivistys.fi

[Facebook: Ympäristösivistys](#)

[Syötävä puisto](#)

[Grey Cube Galleriat](#)